

יחזו דעת

גליון 244

השיעור מתקיים
בכל יום ראשון בשעה 20:15
בבית המדרש 'חזו דעת' רחוב אגסי 1 ירושלים

השיעור השבועי של מו"ר הגאון הגדול
רבי דוד יוסף שליט"א

עורך ראשי: הרב אריאל סגרון

פרשת צו-פרה

פסקי הלכות חודש ניסן וההכנות לקראת חג הפסח וערב פסח

מלוקט משיעוריו וכתביו של מו"ר ועט"ר בעל ה'הלכה ברורה'
הגאון הגדול רבי דוד יוסף שליט"א
ראש בית המדרש 'יחזו דעת' ירושלים

נושאים: לימוד הלכות פסח | וידי ונפילת אפיים בחודש ניסן | הספד ותענית בחודש ניסן | שבת הגדול | ברכת האילנות | בדיקת חמץ | מכירת חמץ | תענית בכורות | אכילת מצה בערב פסח | הגעלת והכשרת כלים לפסח | ניקוי ספרים וצעצועים לפסח | שימוש בתרופות בפסח | שימוש מוצרי קוסמטיקה ובחומרי ניקוי בפסח | כשרות סיגריות וטבק הרחה לפסח

הלכות ברכת האילנות

ב. היוצא בימי ניסן ורואה אילנות שמוציאים פרחים, מברך: "ברוך אתה וכו' שלא חסר בעולמו כלום, וברא בו בריות טובות ואילנות טובות, ליהנות בהם בני אדם". ויש נוהגים לומר בנוסח הברכה: "להתנאות בהם בני אדם".
ג. אין מברכין ברכת האילנות אלא פעם אחת בשנה בלבד. ולכתחילה אין להקדים הברכה לחדש אדר, אלא יברך בחודש ניסן. ובדיעבד אם בירך בחדש אדר, יצא ידי חובה, ואינו חוזר ומברך.
ד. אם עבר ניסן ולא בירך ברכת האילנות, יברך בחודש אייר. וכן במקומות שאין דרך האילנות להוציא פרחים בחודש ניסן, כגון בארצות דרום אמריקה שהאילנות מוציאים פרחים בחדש תשרי, יברכו ברכה זו בחודש תשרי אף לכתחילה, ולא יאבדו ברכה יקרה זו.
טו. זריזים מקדימים למצות ברכת האילנות כבר ביום ראש חודש ניסן. ויש נוהגים להתאסף ברוב עם לברך בציבור. ואם אינו מוצא מנין ביום ראש חודש ניסן, יברך ברכת האילנות בראש חודש ניסן ביחיד, ולא ימתין כדי לברך בציבור. ואם לא בירך בראש חודש, יברך בימים שלאחר מכן.
טז. מותר מן הדין לברך ברכת האילנות בשבת. ואין לחוש ולגזר פן ישכח ויתלוש מפרחי האילנות בשבת. ומהיות טוב יש לברך ברכת האילנות בימות החול. ורק אם לא בירך עד השבת האחרונה בחודש ניסן יברך ברכת האילנות בשבת. ובמקום שאין עירוב יש להיזהר שלא להוציא הסידור לרשות הרבים בשבת.
יז. טוב לברך ברכת האילנות על אילנות הנטועים בגינות ובפרדסים שמחוץ לעיר. אך אם קשה לו לצאת מחוץ לעיר מחמת טירדה או חולשה, וכל שכן מחשש ביטול תורה, יברך ברכת האילנות בתוך העיר.
יח. אין לברך ברכת האילנות אלא על אילנות המוציאים פירות מאכל, אבל אילנות סרק אין מברכים עליהם. וצריך שיהיו לכל הפחות שני אילנות, ואפילו הם ממין אחד. והמברך על ראיית מיני אילנות שונים, הרי זה משובח.
יט. אין לברך ברכת האילנות אלא בשעה שהאילנות מוציאים פרחים, אבל אם כבר נשרו כל הפרחים, אפילו אם עדיין לא גדלו הפירות באופן שראויים לאכילה, אינו מברך עליהם.
כ. יש אומרים שאין לברך ברכת האילנות על אילנות מורכבים מין בשאינו מינו, הואיל ונעשו נגד רצון הקדוש ברוך הוא. ויש אומרים

לימוד הלכות הפסח

א. שואלים בהלכות הפסח קודם הפסח שלשים יום. וראוי לכל אדם ללמוד ולחזור על הלכות פסח, כדי שיהיו שגורים בפיו.
ב. העוסקים בסדר לימוד אחר, כגון תלמידי חכמים ותלמידי ישיבות הלומדים בסדר למודם תלמוד ופוסקים, וכן ציבור הלומדים שעור קבוע מדי יום בענייני הלכה אחרים, אינם חייבים להפסיק מסדר למודם הרגיל. אך ראוי ללמוד הלכות הפסח כדי לדעת כיצד לנהוג למעשה.

הספד ותענית בימי חודש ניסן

ג. ימי חודש ניסן הם ימי שמחה לישראל ולכן אין אומרים בהם וידי ונפילת אפים. ומנהג הספרדים ועדות המזרח שלא לומר בתפילת שחרית בחודש ניסן מזמור "יענך" ומזמור "תפלה לדוד".
ד. נוהגים שלא לומר "צדקתך" בתפלת המנחה בשבת בכל ימי חודש ניסן.
ה. אין מתענים תענית ציבור בימי חודש ניסן.
ו. מנהג הספרדים ועדות המזרח להתענות תענית יחיד בחודש ניסן. ופשט המנהג להתענות בימי חודש ניסן בתענית של יום פקידת השנה של אביו או אימו.
ז. אין להתענות תענית יחיד ביום ראש חודש ניסן, ובשבעת ימי הפסח. וטוב להחמיר בזה גם ביום איסרו - חג של הפסח.
ח. הנוהגים שהחתן או הכלה מתענים ביום חופתם, מותרים להתענות גם אם החתונה מתקיימת בחודש ניסן. אולם הספרדים ועדות המזרח בארץ ישראל נוהגים שאין החתן והכלה מתענים ביום חופתם כלל, מפני שיום טוב שלהם הוא.
ט. נוהגים שלא להספיד את המת בחודש ניסן, אלא לתלמיד חכם בשעת הלווייתו.
י. מותר לעשות 'אזכרה' ביום מלאת השבעה או השלושים, או ביום פקודת השנה. אך יש להימנע מלספר בשבח הנפטר, אלא רק דברי התעוררות לעילוי נשמתו.
יא. מנהג טוב לקרוא בכל יום החל מיום ראש חודש ניסן בפרשת קרבנות הנשיאים, בכל יום את הקרבת הנשיא של אותו היום. וביום י"ג בניסן קוראים מתחילת פרשת "בהעלתך", עד "כן עשה את המנורה". ומנהג הספרדים ועדות המזרח לקרוא מתוך החומש או הסידור.

שמות לברך עליהם, הואיל והברכה על כללות הבריאה. ולהלכה נראה שנכון יותר לברך ברכת האילנות על אילנות מורכבים, שספק ברכות להקל. והמברך יש לו על מה ליסמוך.

כא. מותר לברך ברכת האילנות על אילנות שהם בתוך שלש שנים לנטיעתם, אף על פי שהם ערלה ואסורים באכילה ובהנאה, הואיל ולא נעשו באסור.

כב. נשים מברכות ברכת האילנות. ונכון לחנך אף את הקטנים לברך ברכת האילנות. וקטן שנעשה בר מצוה בימי חודש ניסן, נכון שימתין מלברך עד אחר הגיעו למצוות.

כג. הסומא בשתי עיניו לא יברך ברכת האילנות. ונכון שישמע הברכה מאחר, ויכוון לצאת ידי חובה.

כד. לאחר ברכת האילנות נוהגים לומר מזמור "בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחולמים", ואם יש שם עשרה אומרים קדיש "הא שלמא". ואם אומרים "פתח אליהו" כנהוג, יאמרו אחריו קדיש "על ישראל". וטוב שיברך אחד ברכת האילנות בקול רם, והציבור יאמרו אחריו בלחש.

שבת הגדול

כה. שבת שלפני הפסח נקראת "שבת הגדול". ונוהגים להפטיר בשבת הגדול הפטרת "וערבה לה' מנחת יהודה וירושלים", לפי שנאמר בה: "הנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום ה' הגדול והנורא".

כו. מנהג ישראל, שביום שבת הגדול מתאספים בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, והרבנים גדולי התורה משמיעים דרשות בהלכות הפסח המרובים, ועריכת הסדר כמשפט, ובאגדה בסיפור יציאת מצרים ופירושי ההגדה של פסח.

כז. יש נוהגים שבשעה שמברכים את חבריהם בשבת זו לשלום, אומרים "שבת הגדול מבורך", במקום "שבת שלום מבורך", כדי לזכור ניסי הקדוש ברוך הוא שנעשו בשבת זו.

הלכות תענית בכורות בערב פסח

כח. מנהג ישראל שהבכורים מתענים בערב פסח, בין אם הוא בכור מאביו ובין אם מאימו. ויש אומרים שאף בנות בכורות מתענות. אך פשט המנהג שאין הבנות מתענות. ומכל מקום אם אפשר לה בנקל להשתתף בסעודת מצוה בערב פסח, ראוי לעשות כן. ואם היא מעוברת או מיניקה, אין להחמיר בזה כלל.

כט. בכור חולה, אף אם יש לו כאב עיניים, פטור מן התענית. וכל שכן בכור שהוא חתן בתוך שבעת ימי חפתו, או שהוא אבי הבן ביום המילה, או שהוא מוהל או סנדק ביום המילה, שאין לו להתענות.

ל. קטן בכור שלא הגיע למצוות אינו מתענה, אך נוהגים שהאב מתענה במקום בנו הבכור עד שיגיע למצוות. ואם גם האב בכור, מתענה האם במקום בנה הבכור עד שיגיע למצוות. וכיום שנוהגים להקל ולפטור עצמם מן התענית על ידי השתתפות בסעודת מצוה וכדלהלן, יש לאב או לאם להשתדל להשתתף בסעודת מצוה, כדי שיפטרו עצמם מן התענית. ואם הבן הבכור הוא תינוק שטרם מלאו שלושים יום ללידתו, פטורים מן התענית, אך גם בזה אם אפשר בנקל להשתתף בסעודת מצוה, יעשו כן.

לא. בדורות אלו שירדה חולשה לעולם, והתענית בערב פסח גורמת להפרעה בעריכת הסדר כהלכתו, נהגו הבכורים להקל לפטור עצמם מן התענית על ידי השתתפות בסעודת מצוה, כגון סעודת סיום מסכת, סעודת חתן וכלה בתוך שבעת ימי חפתם, סעודת ברית מילה, סעודת פדיון הבן. ויש להם על מה שיסמכו. ופשט המנהג לסיים מסכת בבתי הכנסת בערב פסח, ואחר הסיום טועמים עוגות או פירות וכיו"ב, ופוטרים עצמם מן התענית.

לב. סיום מסכת נחשב דווקא כשלמד מסכת שלימה בהבנה עם פרוש רש"י, אבל אם קרא את המסכת בגירסא ללא הבנה, אין זה נחשב ללימוד כראוי לפטור עצמו מן התענית. ובשעת הדחק אפשר להקל גם בסיום מסכת משניות עם פרוש רש"י [וקצת מעיקר תוספות יום טוב]. וכן לימוד ספר אחד שלם מן הזוהר הקדוש נחשב כסיום מסכת לענין זה, אף שאינו מבין את הכתוב בו.

לג. מותר למהר לימודו כדי שיספיק לסיים המסכת בערב פסח, אף על פי שאינו כסדר לימודו הרגיל. וכן מותר להאט לימודו, וללמוד ביתר עיון כדי שיגיע לסיום בזמן. אבל אם הגיע לסיום המסכת זה מכבר, ומשאיר קטע קטן אחד כדי לסיימו בערב פסח, אין להקל להחשיב סיום זה לסעודת מצוה כדי לפטור הבכורים מן התענית.

לד. הבכורים צריכים להשתתף בעצמם בסעודת סיום המסכת, דהיינו שיבואו לבית הכנסת וישמעו לימוד הסיום, ואחר כך יטעמו עוגות או פירות וכיו"ב. אבל בכור השולח אחר במקומו להביא לו פירות או עוגות

מן הסיום, לא עשה כלום, ועודנו חייב בתענית. ומה טוב שהרב המסיים ישמיע גם דברי תורה במוסר ובאגדה, דברים השווים לכל נפש, לקרב לבם של ישראל לאביהם שבשמים. אך לא יאריך בדבריו.

איסור עשיית מלאכה בערב פסח אחר חצות היום

לה. אסור לעשות מלאכה בערב פסח אחר חצות היום. אבל קודם חצות היום, הדבר תלוי במנהג המקום. מקום שנהגו לעשות עושים, ומקום שנהגו שלא לעשות אין עושים. והעידו כמה אחרונים שמנהג ירושלים להקל לעשות מלאכה בערב פסח קודם חצות היום. אך מכיוון שיש אומרים שמנהג ירושלים להחמיר אף קודם חצות היום, ראוי להחמיר להקדים להסתפר לכבוד הפסח כבר ביום י"ג בניסן.

לו. כל דבר שמוותר לעשותו בחול המועד, מותר לעשותו בערב פסח אחר חצות. ולכן מותר לעשות מלאכת דבר האבד, וכן מלאכה שהיא מעשה הדיוט ואינה מעשה אמן, אם יש בה צורך. כמו כן פועל עני שאין לו מה לאכול, מותר לעשות מלאכה בערב פסח אחר חצות. וכן מותר לעסוק בסחורה אף לאחר חצות, אולם טוב להחמיר בזה משעת מנחה קטנה ולמעלה.

לז. כל איסור המלאכה הינו רק בדברים שהם מלאכה גמורה, כגון כלים חדשים, או לתפור בגדים חדשים, בין בשכר בין בחינם. אבל בגד שנקרע, מותר לתפורו ולתקנו לצורך המועד. ואפילו במעשה אומן יש להקל, בין לצורך עצמו בין לצורך אחרים. אך לאחרים לא יטול שכר, ובמעשה הדיוט מותר אף לקחת שכר.

לח. אסור להסתפר בערב פסח אחר חצות. ומי ששכח להסתפר בערב פסח קודם חצות, מותר לו להסתפר אחר חצות על ידי עצמו, אבל לא על ידי ישראל חבירו אפילו בחינם. לכן מותר להתגלח במכונת גילוח כשעושה כן בעצמו. ומותר להסתפר אצל גוי בשכר בערב פסח אחר חצות. וכן מותר להסתפר בשכר אחר חצות אצל עני שאין לו מה לאכול כדי הצורך בחג הפסח.

לט. אסור לכבס בגדיו בערב פסח אחר חצות היום. אבל מותר לגהץ הבגדים, לצחצח הנעליים ולגוזז ציפורניים לכבוד יום טוב. וכן מותר לכתוב ספרים וחיודשי תורה דרך לימודו, ואפילו אם אין בהם צורך המועד. וכן מותר לצלם במצלמה בערב פסח אחר חצות.

מ. מותר לומר לגוי לעשות מלאכה לצורך ישראל בערב פסח אחר חצות, ואפילו אם אומר לו לבנות ביתו. ובמקום שנהגו להחמיר שלא לומר לגוי לבנות ביתו בערב פסח אחר חצות, אין להקל.

הלכות אכילת מצה בערב פסח

מא. אסור חכמים לאכול מצה בערב פסח, והאיסור הוא החל מיום ערב פסח בבוקר, אבל בליל ארבעה עשר בניסן, מותר לאכול מצה.

מב. מותר לאכול בערב פסח "מצה עשירה" – דהיינו שנעשית מקמח עם מי פרות. אבל מצה רגילה, אפילו שלא נעשית לשם מצות מצה, אין לאכלה בערב פסח. ובמקומות ציבוריים, כגון בתי מלון ובתי חולים וכיו"ב, יש שיש חשש שאם לא יתירו אכילת מצה בערב פסח, יאכלו חמץ גמור, יש להקל להם במצה שנעשית שלא לשם מצות מצה. ואם אפשר יורו להם לבשל או לטגן את המצות קודם לכן, וכדלהלן.

מג. מותר לאכול מצה מבושלת או מטוגנת בערב פסח. וכל שכן אם בישלו או טיגנו את המצה קודם ערב פסח. אבל מצה שנחננה עד שנעשית לקמח מצה, ושוב נאפית עם מי פרות, יש אוסרים לאוכלה בערב פסח.

מד. קטן שאינו מבין בסיפור יציאת מצרים, מותר להאכילו מצה בערב פסח, ואפילו מצה שמורה. אבל קטן המבין בסיפור יציאת מצרים, אין להאכילו מצה בערב פסח. ומותר לאכול חזרת בערב פסח, שלא אסרו אלא מצה, שהיא מצות עשה מן התורה בליל פסח.

מצות בדיקת חמץ

מה. מצות עשה מן התורה להשבית החמץ קודם זמן אסור אכילתו. ותקנו חכמים לבדוק ולחפש אחר החמץ בביתו וברשותו, בתחילת ליל ארבעה עשר בניסן, כדי שאם ימצא חמץ יבערנו קודם זמן איסורו. וכתבו הראשונים שצריך לנקות ולכבד את חדרי הבית בניקוי יסודי קודם ליל ארבעה עשר בניסן, כדי שלא יישאר חשש חמץ ברשותו קודם הפסח. וכן יש לבדוק בכיסי הבגדים, ובפרט בכיסי הילדים ובשאר חפציהם, כדי לוודא שלא נשאר שם חמץ. וכן פשט המנהג בכל המקומות, לנקות ניקוי יסודי את כל הבית קודם ליל ארבעה עשר בניסן.

מו. זמן בדיקת חמץ בליל ארבעה עשר בניסן הוא מיד אחר צאת הכוכבים, דהיינו כרבע שעה לאחר שקיעת החמה. ובדיעבד אם לא בדק בתחילת הלילה, יבדוק לאחר מכן, ואם בדק קודם ליל ארבעה עשר בניסן, צריך לחזור ולבדוק בליל ארבעה עשר בניסן.

מז. ציבור הלומדים בבית הכנסת שעור תורה קבוע בכל ערב, ונמשך השיעור אחר צאת הכוכבים, יקיימו את השיעור אף בליל ארבעה עשר בניסן, ויבדקו את החמץ לאחר מכן. ונכון שאחר השיעור יכריזו בבית הכנסת שלא ישכחו לקים מצות בדיקת חמץ.

מח. אסור לאכול החל מחצי שעה קודם זמן בדיקת חמץ. ואסור זה אינו אלא כשאוכל יותר מכביצה [כ-55 גרם] פת, או יותר מכביצה מפת הבאה בכיסנין [עוגות]. אבל פירות או ירקות מותר מן הדין לאכול קודם הבדיקה אפילו יותר מכביצה. וכן מותר לאכול בשר או דגים ושאר מיני מאכלים שאינם מחמשת מיני דגן. וכן מותר לשתות קפה, תה ושאר משקאות קלים. וכן מותר לאכול עד כביצה פת הבאה בכיסנין [עוגה] או אפילו פת. **מט.** אם ביקש מחבירו שיזכירנו לבדוק החמץ, רשאי לאכול אף יותר מכביצה פת או פת הבאה בכיסנין [עוגה] קודם זמן הבדיקה. והמחמיר תבוא עליו ברכה.

נ. אסור להתחיל בעשיית מלאכה, או לישן אפילו מעט, החל מחצי שעה קודם זמן הבדיקה. וכן להתחיל בלמוד תורה, אסור מיד בהגיע זמן הבדיקה. אבל קודם לכן מותר. ואם התחיל בעשיית מלאכה או באכילה קודם חצי שעה מזמן הבדיקה, וכן אם התחיל ללמד תורה קודם זמן בדיקת חמץ, ואחר כך הגיע זמן הבדיקה, אינו צריך להפסיק, כיון שהתחיל בהיתר.

נא. אין מברכים ברכת "שהחיינו" על מצות בדיקת חמץ, ומכל מקום הואיל ויש אומרים שצריך לברך "שהחיינו", לכן ממידת חסידות נכון להשתדל להשיג פרי חדש, ולהניחו לפניו בשעת ברכת "על ביעור חמץ", ולאחר סיום הבדיקה יברך עליו ברכת הנהנין, ויאכלנו. [אבל לא יברך "שהחיינו" מיד לאחר ברכת "על ביעור חמץ", מפני חשש הפסק].

נב. אסור לדבר בין ברכת "על ביעור חמץ" לבין הבדיקה. ואם עבר ודיבר בדברים שאינם מעניין הבדיקה, צריך לחזור ולברך. אך באמצע הבדיקה רשאי לדבר בכל מה שיש בו צורך לעניין הבדיקה, אבל בדברים שאינם מעניין הבדיקה אין ראוי לדבר עד שיסיים. מכל מקום בדיעבד אם עבר ודיבר בדברים שאינם מעניין הבדיקה אחר שהתחיל בבדיקתו, אינו חוזר ומברך.

נג. מי שיש לו כמה בתים, מברך ברכה אחת לכולם. ואפילו אם הבתים רחוקים זה מזה, אין ההליכה נחשבת להפסק. ולכתחילה יזהר שלא יסיח דעתו בינתיים כשהולך מבית לבית. ובדיעבד אם הסיח דעתו אינו חוזר ומברך.

נד. צריך לבדוק בחורים ובסדקים ובכל פינות הבית, לרבות המרפסות, חדר המדרגות, גינות וכיו"ב, אף במקומות שאים דרך לאכול בהם. ובמיוחד יש לבדוק בארונות המטבח ובמקרר ובכל המקומות שמניחים שם דברי חמץ. אך אין צריך לבדוק בכיסי הבגדים, ואפילו בכיסי בגדי הקטנים, ויסמוך על הניקיון שנעשה בהם קודם לכן. ויש מחמירים לבדוק בדיקת חמץ גם בכיסי הבגדים בליל ארבעה עשר בניסן.

נה. אפילו אם יש טירחה מרובה בבדיקה קפדנית, לא יקוץ בה. מפני שעל ידי בדיקה קפדנית יוכל להיזהר מאיסור משהו חמץ בפסח. וידועים דברי רבנו האר"י ז"ל, שהנוהר ממהו חמץ בפסח, מובטח לו שלא יחטא כל השנה. מכל מקום אם קשה לו לבדוק בעצמו בכל החדרים, יעמיד כמה מבני ביתו אצלו בשעת הברכה ואחר כך יתפזרו כולם בחדרי הבית לבדוק על סמך ברכתו. ומצוה שגם בעל הבית ישתתף בבדיקה בעצמו. אך אם אינו יכול לבדוק בעצמו וממנה שליח לבדוק, יברך השליח העושה את המצווה.

נו. צריך לבדוק גם במכונית הפרטית שלו, ובחניה. וכן חובה על בעלי החברות לבדוק חמץ באוטובוסים ובשאר מקומות ציבוריים. וכן חובה על גבאי בתי הכנסת ובתי המדרש לבדוק בהם חמץ. ומכל מקום לא יברכו על הבדיקה במכונית ובבית כנסת.

נז. חדר שנותנים שם חמץ, ודעתו למוכרו לגוי על כל אשר בו, ולנעול אותו בכל ימי הפסח, אינו צריך בדיקה. ואפילו אם המכירה מתבצעת רק ביום ארבעה עשר בבוקר, אינו צריך בדיקה הואיל וסופו להימכר לגוי.

נה. נוהגים לתת חתיכות קטנות של פת, כל אחת פחות מכזית, עטופות בנייר או בניילון, בכל פינות הבית, והבודק מחזר אחריהם למוצאם ולבערם עם שאר החמץ אשר ימצא בזמן הביעור. ועל פי הקבלה יש להניח עשר חתיכות. ואף על פי שאין מנהג זה מעכב, מכל מקום נכון לקיימו. ונכון שירשמו תחילה היכן הניחו כל חתיכה. ואם לא מצא חתיכה אחת מהם, אין צריך לבדוק היטב ולחפש בכל המקומות עד שימצאנה, ויסמוך על ביטולו שמבטל אחר כך את החמץ.

נט. יש נוהגים שהבודק את החמץ מוליך עמו קערה שיש בה פרוסת לחם חמץ, וסכין לחטט אחר החמץ, ויש נוהגים להניח גם מלח בקערה. ולמחרת

כשמגיע זמן ביעור חמץ, שורפים את החמץ שבקערה. **ס.** בדיקת חמץ צריכה להיות לאור נר שעווה. ונרות של 'פראפין' המצויים בימינו כשרים לבדיקה. אם אין נר של שעווה. ונרות של 'פראפין' המצויים בימינו כשרים לבדיקה. ופתילת צמר גפן טבולה בשמן דינה כנר של שעווה, וכשרה לבדיקה

סא. נר אבוקה פסול לבדיקה. ואם בדק לאור נר אבוקה, צריך לחזור ולבדוק שנית לאור נר כשר, ללא ברכה. ונר אבוקה נקרא כל נר שיש בו שתי פתילות או יותר, ושלהבת הפתילות נוגעת זו בזו ונעשית כאחת, ואין הפתילות נוגעות זו בזו, אלא מחלקות ומפרדות. אבל אם הפתילות נוגעות זו בזו, נחשב הכל לנר אחד וכשר לבדיקה.

סב. אין לבדוק בנר של שמן, מפני שחושש פן יטיף על בגדיו, וגם לא יוכל להכניסו לחורים ולסדקים. ובדיעבד אם בדק בנר זה יצא ידי חובה, ואינו צריך לחזור ולבדוק שנית.

סג. אין צריך לכבות את אור החשמל בשעת בדיקת חמץ, ואדרבה, תוספת אור עדיפה יותר, שעל ידי כך יכול לבדוק טוב יותר.

ביטול חמץ וזמן איסור חמץ

סד. מדברי סופרים צריך לבטל את החמץ אחר בדיקתו. ואף על פי שמן התורה כל שבדק את החמץ וביערו מן העולם שוב אינו צריך לבטל, מכל מקום חששו חכמים שמא לא יבדוק יפה או שמא יחוס על ממונו ולא יבער את החמץ קודם זמן אסורו, ולכן תקנו שיבטלנו אחר בדיקתו.

סה. צריך שיבין מה שאומר בביטול חמץ, שפרושם שמבטל את החמץ עד שאינו חשוב בעיניו לכלום. לכן יאמר הביטול בשפה המובנת לו. אבל אם אינו מבין פירוש דבריו, אלא חושב שאומר תחינה ובקשה בעלמא, לא יצא ידי חובת מצות ביטול. וצריך לחזור ולבטלו בשפה המובנת לו.

סו. נוהגים לומר את נוסח ביטול החמץ שלש פעמים. ונכון שבפעם השלישית לומר "לבטיל ולהוי" הפקר" כעפרא דארעא".

סז. אף על פי שביטול החמץ אחר הבדיקה, חוזר ומבטלו אחר ביעור החמץ ביום לאחר שריפת החמץ אך קודם זמן איסור החמץ, [דהיינו בתוך חמש שעות מתחילת היום, וכמו שיבאר להלן]. ואם עבר זמן זה, אין הביטול מועיל.

סת. אף מי שאינו בודק את החמץ בעצמו, אלא ממנה שליח לעשות כן, לכתחילה צריך שיבטל בעצמו. ומכל מקום אם בטלו השליח בלבד, באופן שהזכיר את שמו של בעל החמץ - מועיל הביטול.

סט. אם אינו בביתו כדי לבטל את החמץ, וכן אם יש ספק אם ביטל, תבטל אשתו את החמץ. ואפילו לא צווה עליה בעלה בפרוש לעשות כן. ואם אינה מבינה לשון תרגום, תאמר הביטול בשפה המובנת לה.

ע. מן התורה אסור החמץ באכילה ובהנאה אחר חצות היום ביום ארבעה עשר בניסן. וחכמים אסרו את החמץ באכילה כבר בארבע שעות מתחילת היום. וכן אסרו חכמים החמץ בהנאה אחר שעברו חמש שעות מתחילת היום. לכן יש להזדרז לבער את החמץ קודם זמן איסורו בהנאה, ויבטלנו מיד לאחר הביעור.

עא. ראוי לכל אדם לנקות השיניים ולהדיחם היטב לאחר אורחת הבוקר בערב פסח, כדי שלא יישאר משהו חמץ בין שיניו.

עב. מי שיש בשיניו סתימה זמנית, ראוי להסירה בערב פסח ולנקות תחתיה. **עג.** אם אין האיש בביתו כדי לבער את החמץ, תבער האשה את החמץ קודם זמן איסורו, והאיש יבטלנו לאחר מכן. ואם יש ספק אם ביטלו, תבטל האשה את החמץ לאחר ביעורו.

עד. נוהגים לבער את החמץ על ידי שריפה באש, ולכן טוב שיפרסנו לפרוסות קודם השריפה, כדי שתשלוט בו האש היטב עד שיישרף כליל, או שישפוך עליו נפט כדי שיפגם טעמו ולא יהיה ראוי לאכילה.

עה. אסור להתחיל בעשיית מלאכה מיד כשמגיע זמן שריפת חמץ עד שיישרוף את החמץ.

עו. אם הניח את החמץ קודם זמן איסורו בפח האשפה ברשות הרבים והפקירו, אינו חייב מן הדין לבערו לאחר זמן איסורו. אך טוב להחמיר ולבערו על ידי שריפה. והמוצא חמץ ברשות הרבים בפסח, אסור לו להגביהו, ואפילו אם אין בכונתו לקנותו, מפני שחששו חכמים פן יאכל ממנו.

הלכות מכירת חמץ

עז. יכול אדם למכור את חמצו לגוי קודם הפסח, ושוב אינו חייב לבערו. ומותר יהיה לאכול וליהנות ממנו לאחר הפסח. אבל אם לא מכר את החמץ לגוי, אלא רק ביטלו, אסור מדברי סופרים להשאיר את החמץ ברשותו בפסח.

עח. מכירת חמץ צריכה להיעשות קודם זמן איסור החמץ. וכיום נוהגים

למכור את החמץ באמצעות הרבנים בכל אתר ואתר, באופן שכל אחד חותם על שטר הרשאה למכור את חמצו, והרבנים מבצעים את המכירה כדת בערב פסח שחרית. ויכול אדם למנות שליח לחתום על שטר ההרשאה למכור את חמצו, ובלבד שיהיה ראוי לשליחות. וחרש שוטה וקטן אינם בני שליחות.

עט. נכון להיזהר שבמכירת החמץ לא למכור את כלי החמץ שבביתו, מפני שבכך יצטרך להטבילם שוב אחר הפסח, כדין קונה כלים מן הגוי. לכן ימכור רק את החמץ שבדפנות הכלים.

פ. המקומות שמונחים בהם דברי החמץ שנמכרו לגוי, וכן המקומות שמונחים בהם כלי החמץ, צריכים להיות מקומות שאינו רגיל ללכת לשם, כדי שלא יבוא להשתמש בהם בפסח. וטוב לסגור במפתח ולהצניע המפתח, או ידביק עליהם שלט "חמץ".

פא. אם לא מכר את החמץ לגוי קודם הפסח, אלא רק הפקירו ובטלו, אינו מועיל, ונאסר החמץ אחר הפסח בהנאה.

דין הגעלת והכשרת כלים לפסח

פב. כלים שמשמשים בהם בחמץ בכל ימות השנה, אסור להשתמש בהם בפסח מבלי שיכשירם כדת, כיון שהחמץ נבלע בדפנות הכלים, ואינו יוצא אלא לאחר הכשרה. וכפי תשמישו של הכלי כן הכשרו. כלומר, שאם השתמשו בכלי על ידי האש, הכשרו בליבון על ידי האש. ואם השתמשו בו ברותחים בכלי ראשון, הכשרו ברותחים שבכלי ראשון. כי 'בולעו כן פולטו' - כשם שבלע הכלי מן החמץ, כך הוא יפלט באותה הדרך. ויש כלים שאין להם תקנה בהכשרת כלים.

פג. בהכשרת כלים לפסח ישנם כמה אופני הכשרה, המיוחדים לסוגי הכלים השונים, ואופני ההכשרה הם:

א. ליבון באש עד שיהיו ניצוצות של אש נתזים ממנו.

ב. הגעלה במים רותחים שבכלי ראשון. [כלי ראשון' היינו הכלי שמבשלים בו על האש].

ג. עירוי מים רותחים בכלי ראשון.

ד. הגעלה במים חמים שבכלי שני. [כלי שני' היינו הכלי שלתוכו נשפך המאכל מכלי ראשון].

ה. שטיפה והדחה במים צוננים.

ו. שריה במים צוננים במשך שלושה ימים שלמים מעת לעת.

פד. ליבון באש - היינו שיפודים שצולים בהם על האש, ופעמים שמערבים פתיתי חמץ בשעת הצליה, הכשרם לפסח הוא על ידי ליבון באש עד שיהיו ניצוצות של אש נתזים מהם, שכשם שבלעו מן החמץ שלא באמצעות נוזלים אלא באמצעות האש, כך הכשרם על ידי ליבון באש שלא באמצעות נוזלים. וכן האסכלאות [טס של מתכת נקוב שצולים עליו] הכשרם על ידי ליבון באש עד שיהיו ניצוצות של אש נתזים מהם. אבל הגעלה במים רותחים שבכלי ראשון, אינה מועילה לכתחילה לשפודים ואסכלאות. ומכל מקום בדיעבד אם הגעיל את השיפודים והאסכלאות במים רותחים בכלי ראשון, ולאחר מכן צלה בהם מאכל בפסח, מותר המאכל. ומכל שכן אם אירע הדבר לאחר מעת לעת, דהיינו לאחר שעברו 24 שעות מן השימוש האחרון בכלים אלו.

פה. כמו כן תבניות שאופים בהן בתנור, וכן סיר שאופים בו עוגות, הכשרם על ידי ליבון באש. וכיון שבזמננו אי אפשר ללבן באש מחמת שהליבון באש מקלקלם, יש להניחם בארון עם כלי החמץ, ולהשתמש בתבניות אפיה ובסיר עוגה מיחדים לפסח. ובדיעבד אם הכשירם על ידי הגעלה במים רותחים, ואפה בהם בפסח, המאכל מותר.

פו. הגעלה בכלי ראשון - קדרות העשויות ממתכת שמבשלים בהן על האש, וכן המכסים וידיות שלהם הכשרם על ידי הגעלה במים רותחים בכלי ראשון שעל האש. דהיינו שירתיח מים בתוך קדירה גדולה על האש, ובשעה שהמים שבקדירה רותחים, מכניס לתוכה את כלי החמץ. ובדיעבד אם הגעילם במים רותחים שאינם תחת האש, כגון שכבתה האש קודם ההגעלה, וכבר בישל בהם בפסח, התבשיל מותר.

פז. סכינים הכשרם בהגעלה במים רותחים בכלי ראשון. אך אין צריך שיהיו המים על האש, וכל שהמים עדיין חמים בשיעור שהיד סולדת בהם, מועילים להכשיר בהם סכינים.

פח. חצובה, דהיינו ברזל שמניחים עליו כלים בשעת הבישול על האש, וכן כיריים של גז, צריכים הגעלה במים רותחים בכלי ראשון שעל האש. ואם עירה עליהם מים רותחים בכלי ראשון, הכשרו בכך. ואם רוצה להשתמש בחצובה ובכיריים של גז על ידי שמניח עליהם טס של מתכת, אינו צריך להכשירם כלל. ויש נוהגים להחמיר לצפות את הכיריים בנייר אלומיניום, אחר הגעלתם.

פט. מחבת שמטגנים בה על האש, וכן סיר לחץ על כל חלקיו [כולל הגומי שבמכסה], וכן ה'מדוכה' [מכתשת] שכותשים בה תבלינים וכיו"ב, וכן המצקת שמכניסים אותה לתוך כלי ראשון ומוציאים על ידה את האוכל, צריכים הגעלה במים רותחים בכלי ראשון שעל האש.

צ. נוהגים לשטוף הכלים במים צוננים אחר ההגעלה במים רותחים.

צא. עירוי מכלי ראשון - צלחות וקערות של מתכת שמערים לתוכם תבשיל מן הקדרה שעל האש, הכשרם על ידי עירוי מים רותחים בכלי ראשון. וכל שכן שאפשר להגעילם בכלי ראשון שהיד סולדת בו. אבל אם מערה עליהם מים מכלי שני, אין הכשר זה מועיל להם.

צב. שיש המטבח, הכשרו על ידי עירוי מים רותחים בכלי ראשון. ואם חושש פן יתקלקל יצפנו בנייר אלומיניום או במכסה פלסטיק וכיו"ב לאחר שישטפנו וידיחנו היטב. וכן כיור המטבח שמניחים בו את הכלים אחר האכילה לצורך שטיפה וניקוי, הכשרו על ידי עירוי מים רותחים בכלי ראשון. ויש נוהגים להחמיר ממידת חסידות לצפות הכיור על ידי כיור מיוחד מפלסטיק שמניחים בתוך הכיור למשך ימי הפסח. ומן הדין אין צריך לעשות כן, והמחמיר תבוא עליו ברכה. ופלטת חשמלית הכשרה גם כן על ידי עירוי מים רותחים בכלי ראשון. וממידת חסידות טוב להחמיר לצפותה גם כן בנייר אלומיניום.

צג. הגעלה בכלי שני - צלחות של מתכת שרגילים להשתמש בהם בכלי שני, כגון שרגילים להעביר התבשיל מן הקדרה אל קערה אחרת, ולוקחים מן הקערה ונותנים לצלחת, וכן כפות ומזלגות שרגילים להשתמש בהם בכלי שני, הכשרם לפסח בהגעלה בכלי שני. דהיינו שיעביר מים רותחים מכלי ראשון אל תוך כלי אחר, ויכניס הצלחות אל אותו כלי. ואם הכשירם בהגעלה בכלי ראשון, או בעירוי מכלי ראשון, כל שכן שהוכשרו בכך לפסח. והוא הדין בכל זה לצלחות וכפות ומזלגות העשויים מפלסטיק או ניילון, שאם משתמשים בהם בכלי שני, הכשרם לפסח בהגעלה בכלי שני.

צד. שטיפה והדחה במים צוננים - כלים שרגילים להשתמש בהם בצונן בלבד, כגון כלי כסף וגביע של קידוש, כוסות ששותים בהם משקאות קלים וכיו"ב, בין אם עשויים ממתכת, חרס, זכוכית, פלסטיק, ניילון הכשרם לפסח על ידי שטיפה והדחה היטב במים צוננים. ואפילו אם השתמשו בהם לפעמים בחמין, כיון שרבו תשמישם בצונן, הכשרם בשטיפה והדחה במים צוננים. אך אם השתמש בהם בחמין בתוך 24 שעות קודם לכן, יש להחמיר להכשירם בחמין.

צה. שריה במים צוננים שלשה ימים מעת לעת - כלי מתכת שהשתמשו בהם בצונן, ושהה החמץ הצונן בתוך הכלי יותר מעת לעת [24 שעות], כגון חביות של בירה וכיו"ב, הכשרם על ידי שיניח בתוכם מים צוננים שלש פעמים מעת לעת, דהיינו שימלא אותם מים צוננים, וכעבור 24 שעות ישפוך את המים וימלאם מחדש, ושוב כעבור 24 שעות ישפוך את המים וימלאם מחדש, וכעבר 72 שעות הוכשרו לפסח. ואם נשאר המים בתוך הכלי במשך 72 שעות בפעם אחת, לא עלו לו אלא ליום אחד בלבד. וכן אם שפך המים מן הכלי קודם שעברו 24 שעות, לא עלו לו אותם המים לכולם. וכן אם הניח המים בפעם אחת במשך 20 שעות, ובפעם השניה במשך 28 שעות, לא עלו לו אלא ליום אחד בלבד. ואם הגעיל את אותו כלי במים רותחים בכלי ראשון, הוכשר בכך.

צו. כלי חרס - כלי חרס שהשתמשו בהם בחמץ בחמין, אין הכשר מועיל להם כלל, שהתורה העידה על כלי חרס שאינו יוצא מידי בליעתו לעולם. לכן יש להצניעם עם שאר כלי החמץ למשך ימי הפסח. ומכל מקום אם השתמשו בהם בצונן בלבד, אפשר להכשירם על ידי שטיפה והדחה במים צוננים בלבד. ואם שהה החמץ הצונן בתוכם במשך 24 שעות, הכשרם על ידי עירוי שלושה ימים במים צוננים, וכפי שנתבאר בסעיף הקודם.

צז. כלי זכוכית - כלי זכוכית על כל סוגיהם השונים אינם בולעים ואינם פולטים כלל. לכן אינם צריכים הכשר לפסח, ודי להם בשטיפה והדחה במים צוננים. והאשכנזים נוהגים להחמיר בכלי זכוכית כדין כלי חרס. ומכל מקום יכולים להקל להכשיר כלי זכוכית אלו על ידי הגעלה שלש פעמים במים רותחים בכלי ראשון. ויש מהספרדים שנהגו גם כן להחמיר בכלי זכוכית. ואם רוצים לבטל מנהגם, רשאים לבטלו. ונכון שיעשו "התרת נדרים" על מנהגם הקודם. ואם רוצים להקל על ידי הגעלה שלש פעמים במים רותחים בכלי ראשון, רשאים להקל אף בלא התרת נדרים כלל. והמגעילים כלי זכוכית הנ"ל יזהרו שלא לשוטפם אחר כך במים צוננים בעודם חמים, פן יתפוצצו הכלים. ואין לחוש לכך שלא שטפו הכלים במים צוננים מיד לאחר ההגעלה, שאין זה אלא מנהג לחומרא, ובשעת הדחק כשאי אפשר לעשות כן, אין זה מעכב. ומכל מקום טוב לשוטפם בצונן לאחר שיצטננו.

הכנת הכלים לקראת ההכשרה

קיב. כלים הצריכים ליבון באש, אין צריך לנקותם היטב קודם הליבון, מפני שהאש שורפת הכל. אבל כלים הצריכים הגעלה ושאר סוגי הכשרה, צריך לנקותם היטב קודם ההכשרה, עד שלא יישאר בהם ממשות של לכלוך או חלודה. וכלי אלומיניום שמצטבר בהם כעין גומות שחרות, צריך לנקותם היטב עד כמה שאפשר קודם ההגעלה. וכן כלים שיש להם ידיות המחוברות על ידי ברגים או מסמרים, ורגיל להצטבר לכלוך ליד הידיות, צריך לנקותם היטב במים חמים ובסבון במקום הידיות קודם ההגעלה. וכן סכינים שיש להם ידיות של עץ או עצם, צריך לנקות היטב במקום הידיות במים חמים ובסבון קודם ההגעלה.

קיג. לכתחילה אין להגעיל לאחר זמן איסור החמץ כלי שהשתמשו בו בתוך 24 שעות קודם ההגעלה. אך אם רוצה להגעיל כלי שהשתמש בו בתוך 24 שעות, יכול להכשירו על ידי שיפגום תחלה את מי ההגעלה, דהיינו שיניח בתוכם מי סבון, אקונומיקה, סודה אקוסטית וכיו"ב. וכל זה לעניין כלים הצריכים הגעלה, אבל כלים הצריכים ליבון באש, מותר ללבנם אפילו אם השתמשו בהם סמוך לשעת הליבון אף לכתחילה.

ניקוי ספרים צעצועים ושימוש בהם בפסח

קיד. ספרים - יש נוהגים לבדוקם ולנקותם קודם הפסח. ויש נוהגים להקל להשתמש בהם בלא בדיקה. ומעיקר הדין יש להקל בזה. ומכל מקום ספרים שרגילים להביאם לשלחן האוכל כגון ברכת המזון וזמירות לשבת, אין להשתמש בהם בפסח.

קטו. צעצועים - הכשרם בשטיפה והדחה במים צוננים. ואם יש בהם חריצים, ויש חשש שנכנס לתוכם חמץ, לא ישתמשו בהם בפסח.

שימוש בתרופות חומרי ניקוי וסיגריות בפסח

קטז. תרופות - תרופות שאין להם השגחה מיוחדת לפסח ויש חשש שמעורב בהן עמילן של חמץ, אם הם לצורך חולה אפילו אין בו סכנה, מותר להשתמש בהם בפסח, ובלבד שאין החיך נהנה מהם כלל, כגון תרופות משתמשים בהם על ידי בליעה. אבל אם החיך נהנה מהם כגון כדורים למציצה, סירופ מתוק וכיו"ב, אין להשתמש בהם בפסח אלא לחולה שיש בו סכנה. ואם התרופות אינם לצורך חולה, אלא לצורך מיחוש בעלמא, כגון תרופות להרגעת כאב ראש וכיו"ב, אין להתיר להשתמש בהם בפסח. וטוב להחמיר להשתמש בפסח אך ורק בתרופות שנעשו בהשגחה מיוחדת לפסח.

קיא. סבון וחומרי ניקוי - מותר להשתמש בפסח בסבון ובשאר חומרי ניקוי שנעשו בלא השגחה קודם הפסח.

קיב. סיגריות וטבק הרחה - מותר להשתמש בפסח בסיגריות שנעשו קודם הפסח, אף על פי שיש חשש שהדביקו את הנייר שלהם בדבק שיש בו תערובת חמץ. וכן מותר לשאוף בפסח טבק הרחה שנעשה קודם הפסח, ויש בו חשש תערובת חמץ, כיון שאין כל הדברים הנ"ל ראויים לאכילה כלל, וגם אין משתמשים בהם על ידי אכילה.

קיד. בושם ומוצרי קוסמטיקה - אם נעשו בלא השגחה מיוחדת לפסח, אף על פי שיש בהם חשש תערובת חמץ, כיון שאינם ראויים לאכילה כלל, וגם אין משתמשים בהם על ידי אכילה, מותרים בשימוש בפסח.

צח. הכשר שאר כלי סעודה - כלי פורצלן דינם ככלי חרס, ואם השתמשו בהם בחמין, אין הגעלה מועילה להם כלל. וכל שכן שיש להחמיר גם בכלי חרסינה המצופים כעין פורצלן.

צט. כלי עץ וכלי אבן וכלי עצם, דינם כדין שאר כלי מתכת, וכתשימשם כן הכשרם. וכפי שנתבאר לעיל.

ק. מי שמשתמש בכל השנה בשנים תותבות, אינו צריך להגעילם במים רותחים כדי להכשירם לפסח, ודי להם בשטיפה והדחה היטב במים צוננים. מכל מקום טוב להחמיר לערות עליהם מים רותחים מכלי ראשון.

קא. שלחנות שאוכלים עליהם חמץ בכל ימות השנה, אם רגילים לכסותם במפה בכל ימות השנה, אינם צריכים הכשר כלל, ודי להם בניקוי וקינוח יפה, ויכסם במפה נקיה ודיו. ואם אין רגילים לכסותם במפה בכל ימות השנה, נוהגים להכשירם על ידי עירוי מים רותחים מכלי ראשון. ואם חושש פן יתקלקלו מחמת המים החמים, ינקה ויקנח אותם היטב, ויכסם במפה נקיה, ודיו.

קב. מפות שלחן הכשרן על ידי כיבוס במים חמים שהיד סולדת בהם. ושעונית שפורסים על השלחן, הכשרה על ידי עירוי מים חמים שהיד סולדת בהם.

הכשר כלי מטבח חשמליים

קג. תנור אפיה - תנור שהשתמשו בו בחמץ בכל ימות השנה, הכשרו באופן זה: א. ניקוי היטב מכל שיירי מאכל וזיעה שנצטברה בפינותיו. ב. השהיה במשך 24 שעות בלא שימוש. ג. הסקה במשך שעה או שעתים במידת החם הגבוהה ביותר שאפשר להשתמש בו. וכל זה הוא לעניין גוף התנור, אבל התבניות שאופים בהם, אין הכשר זה מועיל להם.

קד. מקרר - על חלקיו השונים, הכשרו בשטיפה והדחה במים צוננים, ואין צריך לערות עליהם מים חמים.

קה. מכונת בשר - צריכה הגעלה. וקודם ההגעלה יפרקנה וינקה אותה היטב בחורים ובסדקים, וירחצנה במים חמים ובסבון, לבל יישאר שם משהו חמץ.

קו. מיקסר חשמלי - אין גופו צריך הכשר, ודי לו בניקוי והדחה היטב במים חמים ובסבון, אחר פירוק החלקים שמצטבר שם ליכלוך. והכלים שמניחים בהם המאכל בשעת השימוש במיקסר, צריכים הכשר כפי תשימשם וכנ"ל.

קז. מדיח כלים - הכשרו על ידי ניקוי היטב מכל שיירי מאכל, ולאחר מכן לא ישתמש בו במשך 24 שעות, ולאחר מכן יפעיל המכונה עם מימיה החמים [בלא שיהיו כלים בתוכה], ואחר כך ישתמש בו בפסח.

קח. מיהם - הכשרו על ידי הגעלה במים רותחים בכלי ראשון. ואם לא נשתמש בו (ולא על הכסוי שעליו) אלא רק למים חמים, די בשטיפה והדחה בצונן.

קט. מיקסר - גופו צריך ניקוי והדחה היטב במים חמים ובסבון אחר פרוק החלקים שמצטבר שם לכלוך, שאר כלי המיקסר שמניחים בהם המאכל, כתשימשם כן הכשרם.

קי. מיקרוגל - מכשיר מיקרוגל שהשתמשו בו בשאר ימות השנה בלא לכסות היטב את המאכל מכל צדדי, ופעמים שנשפך דבר מאכל חם על דפנות המיקרוגל, נכון שלא להשתמש בו לפסח כלל.

קיא. בלנדר - יש לפרקו ולנקות היטב את חלקיו השונים, ולאחר מכן הכשרו על ידי שטיפה והדחה במים צוננים. ואם השתמש בו בחמין, כתשימשו כן הכשרו וכנ"ל. [מלבד הסכינים שטעונים הגעלה].

קו ההוראה העולמי

שע"י בית ההוראה יחווה דעת'

בנשיאות מו"ר ועט"ר הגאון הגדול **רבי דוד יוסף שליט"א**

6730
972732496730

ניתן להפנות שאלות
אל רבני בית ההוראה שליט"א בכל שעות היום בטלפון

למתקשרים מחו"ל: